

Disputatio inauguralis medica de praedictione mortis, vulgo vom Leben absagen ... / [Johann Christoph Schnetter].

Contributors

Schnetter, Johann Christoph, active 1686.
Fasch, Augustin Heinrich, 1639-1690.
Universität Jena.

Publication/Creation

Jenae : Literis Krebsianis, [1686]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/dtvv8tqa>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

L. D. B. U.

DISPUTATIO INAUGURALIS MEDICA

DE

PRÆDICTIONE

MORTIS,

vulgò

Vom Leben absagen/

Quam

AUXILIO ARCHIATRI SUMMI

Indultu Gratosissima Facultatis Medicae
in florentissimâ ad SALAM ACADEMIA
PRÆSIDE

AUGUSTINO HEINRICO

FASCHIO, Med. D. Anatomiaë, Chirurgiaë & Botanices Professore & Archiatro,

Domino Patrono ac Præceptore æternùm devenerando,

PRO LICENTIA

summos in arte Medica honores ac Privilegia

Doctoralia solenni ac legitimo modo eapeffendi,
publico Philiatorum examini submittit

JOHANNES CHRISTOPHORUS Schnetter/

STREIFFDORFFENSIS FRANCUS,
Urbis & Præfecturæ Ducalis Heldburgensis h. t.
Physicus Ordinarius,

Add. VIII. Maji A. R. S. M DC LXXXVI.

In Auditorio Magno horis ante & pomeridianis.

JENÆ, Literis KREBSIANIS.

SERENISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO
DOMINO

ERNESTO,

DUCI SAXONIÆ, JULIA
CLIVIÆ AC MONTIUM,
LANDGRAVIO THURINGIA
MARCHIONI MISNIÆ, PRIN
PALI DIGNITATE COMITI
HENNEBERGIÆ,
COMITI MARCÆ ET RAVENS
BURGI,
DYNASTÆ IN RAVEN
STEIN,

DOMINO SUO CLEMENTISSIMO

SERENISSIME PRINCEPS
AC DOMINE,
DOMINE CLEMENTISSIME,

Non eo animo ILLUSTRIS-
SIMUM NOMEN VESTRUM
paucis hisce pagellis præfigere vo-
cæsi ullum Serenissimi vultus mereantur,
ritum, sed quoniam sufficiente omnino
liacunq; specimina apud literatos lucem
icientia autoritate, quæ non simul Excel-
aliquod Nomen affixum habent, destitu-
r.

Hoc ipso igitur partim eandem fortunam
huic studiorum meorum foetui foenera-
udui, partim lætatus in simul fui, aliqua-
ne nactum esse occasionem summam be-
iorum Principalium magnitudinem in-
nmeritum planè ex singulari VESTRA,
ENISSIME PRINCEPS, gratia ac
cle-

clementia toto studiorum meorum decur
collatorum cum devotissimæ mentis grati
dine deprædicandi.

Cumque spatium hic non exstet sufficie
nec ea omnia satis assequi liceat, paucis co
plector : studia nimirum mea immatura
fortunæ tenuioris largissimo stipendio &
turare & evehere, evecta verò publico off
nunc sustentare voluit SERENISSIMA
CELSITUDO VESTRA.

Excipiat igitur SERENISSIMA CE
SITUDO VESTRA levidense hoc devo
simitamen cultus monumentum fronte
mentissima, ac ulterioris Gratiæ & Clen
tiæ rivos in meam tenuitatem derivare
gnetur, humillime oro.

DEUS O. M. SERENISSIMAM CELSITUDI
VESTRAM una cum CONJUGE & PROLE S
NISSIMA feros in annos salvam ac incolun
fervet, felicique regimine ac omni bono
cumulo quàm largissime beet. Jenæ 3. M
Maji M DC LXXXVI.

Serenissimæ Celsitudinis Vestræ

Subjectissimus Servus

JOHANNES CHRISTOPHORUS Sch

PROOEMIUM.

Nihil sane conformitatis illius, quam homo cum Deo, conditore suo, habuit, reliquias nobis ob oculos ponere potest melius, quam quod illius intellectus ad futura prænoscenda ac prædicenda certis in rebus atus satis ac instructus adhuc sit: licet vana admodum, imò ulla ferè, quædam tamen sint ex hoc pronata præfagia.

Audent quidem Astrologiæ divinatrici studentes ac imprimis, quos Genethliacos vocamus, prodire, & traente *Langio l. 1. Epist. 35.* ex planetarum coitu, aspectibus ac dignitatibus, quas ex cœlesti nativitatis figura, quam *heli* thema appellant, nati vitam, necem, fata, morbos, conjugia & utramque fortunam prædicere: in illos tamen *ellius* Accianum illud detorquet:

Nilil credo Auguribus, qui aures verbis divitant

Alienas, suas ut auro locupletent domus & loculos.

este enim *Ptolomeo*, Astrologorum Principe, libro, qui *Arba* insignitur: *Effectus stellarum variis admodum sunt incerti, quoniam incertum est, quâ ratione materia subiecta cœlestem fluxum recipiat.* Constat etenim non omne gens agere ad modum impressionis, sed ad modum receptivitatis suæ.

Longè verò divinationibus ac præfagiis his astrologicis præstant illa, quæ causis ac signis certis nituntur, quibusque

busque præsentibus & cæteris paribus semper quoque effectus certus eveniat necesse sit.

Inter hæc non infimum locum obtinent prædictiones medicæ, quarum tractatio in parte, σημειοτικῆ dicta, describitur: quæ pars ut reliquis omnibus præstat; nisi enim ex signis certis morbi cognoscatur species, frustra quoque ad eundem curandum Medicus quamcunque tandem impendit operam: ita etiam hic nulla alia ratione Φιλόσοφος ἰσόθεος, *DEO æqualis philosophus* appellari poterit, quam quod futura (hoc enim divinitatem arguit) tum circa morbum ipsum, tum imprimis hujus eventum, & an salutem, aut mortem vergat, exponere noverit.

Res sane difficillima: & ipsam hanc difficultatem optime prævidisse Galenum, nemo nobiscum dubitabit, conoverit, hunc de reliquis omnibus Medicinæ partibus præ quadringentos libros edidisse, eosque ad unum omnia rationali methodo expedivisse: solam verò hanc præstantiorem Medicinæ partem σημειοτικὴν, nulla exacta methodo excoluisse.

Placuit proindè ex tam abstrusâ & intricatâ medicinæ parte thema pro disputatione inaugurali nobis eligere, *prognosticumque solùm mortis*, pro ingenii viri indagare & placido proponere examini. De prædictione mortis, inquam, vulgatissimo illo circa morbos præcendi modo à Medicis multis jam retrò seculis & nunquam non in iisdem vel mediocriter periculosis exactagemus. Ut vero id operis bene cedat, DEI futurorum omnium γνώστης certissimi, Archiatri summi, auxilium ploramus ardentissimè!

3.
CAPUT I.

Nominis significationem acceptionemq; variam proponit.

Cum juxta vetus illud : *Προς τὸ θεῶς διδάσκειν πρῶτον ἐξετάζειν δὲ τὰ ὀνόματα*, meritò & hic vocabuli hujus significationem præmittimus, ex cujus compositione, quæ fit ex præpositione *pra* ac verbo *dicere*, patet, idem esse prædictionem sive prædicere, ac aliquam certæ rei, antequam contingat, indicationem facere: quod, ut quilibet videre potest, plus etiam est, quam præsentire: hoc enim solummodo sensibus nostris volvitur ac revolvitur: illud verò non tam animo cogitatur, quam pleno ore effertur, unde etiam Germanico idiomate *Mortis prædictio* exprimitur, *Das Leben absagen*: quæ quidem locutio plane à verborum significatione recedens, rem ipsam tamen apprimè ob oculos ponit.

Non absimilis huic phrasi est illa forensis, cùm reo morte damnato paucis ipsam ante executionem diebus mortis futuræ obeundæ aperitur sententia, quod ipsum nostro idiomate efferri audimus quotidie, *einer Malefiz Personen Das Leben absprechen / oder den Tod ankündigen*.

Ipsa tamen hæc locutio priore nonnihil videtur esse vehementior: sicut etiam omnino à Judice & Magistratu supremo, utpote qui libera in reos vitæ ac necis potestate gaudet, talismodi violenta prædictio fieri potest: in hoc tamen optime conveniunt, quod quemadmodum hæc non absque accurata singularum circumstantiarum ac juris momentorum pensitatione contingit: Magistratus enim supremus aut juxta Nemefin Caroli M. Scabinatus, qui ex consummatissimis Jctis constituti sunt, sententiam mortis de reo ferunt: ita etiam Medicus non simpliciter hunc vel illum, quo quis laborare potest, morbum ac hujus tempora,

respicit, sed potius illa tempora, quæ incrementum ac statum dicimus, in morbo expectat, postea concurrentium symptomatum vehementiam & horum causas comparatione facta cum ægrotantis viribus probe ac intimius scrutatur, atque tum demum suam quoque de morte futura profert sententiam.

Neque hæc nostra in medica arte prædictio ex illa videtur originem duxisse, cum veram in praxi clinica habeat & agnoscat fundamentum. Ut enim omnes à veneranda antiquitate de hac re conscriptos libros, ex quibus sola Prophetia Hippocratis ingeniosè tradita & per experientiam practicam tanquam certissima hæctenus confirmata nominasse sufficiant, silentio prætereamus, quod ipsum tamen abunde satis institutum nostrum probaret; in medium adducimus quotidianam ac necessariam Medici cum miserissima ægrotorum turba conversationem.

Vocato enim Medico ad lectum ægrotantis præsentem morbi statum considerat, causas ac harum, si quæ adest, seriem continuam evolvit, ut & symptomata urgentia perpendit, ac tandem medicamenta convenientia cum legitimi horum ac diætæ usus traditione præscribit, non omissis quoque aliis externis v. g. tactu pulsuum, aut certis in morbis oculorum inspectione &c. eumque sic jam suo satisfactum putat officio, en! ipse ægrotus aut adstantes inprimis de eventu morbi (licet immaturè ac frivole satis interdum) solliciti, Medici quoque exposcunt iudicium, illumque ad mortem vel salutem præfagiendam precibus compellere student. Unde etiam si forsitan Medicus prægnantibus de causis, ex præcipitantia, aut consuetudine alias mala, mortem futuram pronuntiet: ipsi statim actum esse putant; ac deinceps quoque quicumque de ægrotantis statu certior esse vult, hac loquendi ratione instruunt, patientem non fore superstitem; Medicum enim prædixisse illum moriturum: der Doctor habe ihm das Leben abgesaget. Unde patet Medicum sat cautum ac avarum quasi hæc in parte sese gerere debere, ne ipsius autoritas, ipsaque ars periclitetur. A-

lias enim si plures, quibus hanc fecit prædictionem (uti interdum fieri potest) reconvalescunt, artem suam vilioris inde arguunt pretii ac certissimæ incertitudinis, aut ipse etiam ob id reputationem suam amittere potest.

CAPUT II.

Definitio realis proponitur.

Est autem Prædictio mortis sententia ægrotanti de itinere ejus circa incrementum ac statum morbi facta ex accurata hujus cum ægroti viribus collatione, à Medico inventa.

Genus posuimus sententiam: ea enim quæ animo tactenus circa morbi cursum cogitavimus, jam pleno ore efferre non erubescimus, sed ægrotanti, quem morbus eventum sit nactus, exponimus.

Cum autem hoc tam late sumtum videatur, ut etiam ulli non oris effato quacunque in re facto accommodari posset, ipsam statim differentiam specificam apposuimus, depromptam partim à morbi tempore, partim ab hujus eventu.

Tempora morbi sunt duo illa, quæ Medicis *incrementum*, & *vigor* sive status communiter audiunt. Non enim *in principio* hanc sententiam fieri posse patet, quod tunc Natura adhuc robusta & pugnam saltem cum morbo decernat, nondum verò hunc sive concoctionem materiæ morbificæ aggressa sit: in *augmento* vero, sive *ἀύξησης*, Natura jam ad materiam morbificam concoquendam ac prælium cum morbo eundem revera sese accingit: unde signa nonnulla lethæatis ex concoctione materiæ morbificæ peti possunt, quæ tamen evidentius *ἐν ἀκμῇ*, *vigore*, morbi & maxima inter morbum ac naturam pugna & symptomatibus omnium tunc vehementissimis apparent. Non secus enim ac in prælio publico, ubi primum pugna decreta alter alterum, deinde

catervatim & vehementius sese invicem invadunt, prius non de jactura aut victoria pronuntiatur, quam cum demum uterque exercitus maxima cum vehementia conflictantur, ubi prudens Campi Mareschallus prosperum aut infelicem copiarum suarum conflictus exitum animadvertit: ita quoque in conflictu hoc intestino microcosmico, naturæ & morbi, fieri solet, ubi hic insidiis vehementissimisque stipatus symptomatibus naturam, & hæc morbum plenissimo a audace planè marte aggreditur; & tunc *demum* quoque Medicus prudens è viribus ægrotantis hostem, cum suâ vehementiâ judicare potest, an nimirum vincere sufficiant; a verò succumbere cum ipsa Natura necesse habeant.

Eventus, de quo nostra hic fertur sententia, tristis fortis est: ægro enim qui vita adhuc fruitur, qua nihil in hæc mortalitate svavius, indicamus, eum mox aut certe tandem hoc in morbo eandem cum morte commutari debere.

Hoc autem quo certius novisse poterit, signa circa hoc tempus occurrentia & causæ horum necessariò gravità Medico erunt perpendendæ; ut, monente *Hippocrate lib. de Morbis*, interrogatus de morborum originibus, eorumque causis respondere, & qui istorum longi & breves, lethales non lethales haberi debeant, distinguere possit. Affectus siquidem differt *ab affectu*, *cunctio à cunctatione*, ideò Medicus sedulam navabit operam, ut in ingressu ad infirmos omnia hæc benè observet, si & famæ suæ & nomini bene consultum esse velit: frustra enim in morbo incurabili de salute pronuntiatur, & contra: nam prædictiones salutis, aut mortis *ἐπάμπαν*, non omninò certæ sunt in morbis acutis, argumento *Coi 2. aphor. 19.*

Optime igitur in hisce sibi prospiciet, si signa & horum causas noverit, probe dignoverit, & quid tandem sciendum ac de futuris præfagiendum accuratè securè reputaverit; de quibus in sequentibus.

7.
CAPUT III.

*Signa, ad mortis prædictionem
concurrentia exhibet.*

Non in omnibus morbis signa ad mortem prædicendam tam facile inveniri, sed Medici quoque opus esse prudentia ac judicio, patet ex dictis. Ut vero hæc sollicitè investigemus, requiritur: I. *Ut certi ante omnia simus de morbi natura ac specie.* Non intellecti enim nulla est prædictio morbi, quæ ex hoc fluere debet. Nam sicut cognito morbo rectius remedium potest consuli, & patent indicationes ad quas respiciendum est, & cur unumquodq; adhibendum sit, testatur Imperatorum Archiatro Cratone lib. 5. *Epist. Medicinal. XIV.* Sic quoque ex accurata morbi cognitione de futuris accidentibus, & imprimis, an morbus naturam superaturus & mors metuenda sit, differere ac concludere Medicus poterit.

II. *Ne signum in morte asserenda sumamus unum solitariè.* Num enim prædictio vix rationabiliter fieri possit, nisi in illis morbi temporibus, quæ incrementum ac statum Medici appellant: in his autem maxima symptomatum omnium & horum defumptorum signorum vehementia, syndrome quædam ac congeries sit; necesse quoque est, Medicus ex iis omnibus multisumptis ac ritè inter se collatis prædictionem suam constituat: nisi forsan unicum aliquod signum suffecerit v. g. quando in dysenterix statu partes carnosæ egeruntur; ubi ex hoc solo mors prædici potest.

III. *Ut signis presentibus omnibus congestis causas horum dulcè per vestigemus operà.* Quo ipso Medicus rationalis, medicus ab Empiricorum turba sese distinguere poterit. Num enim & his datum sit signa in praxi observare *ἰατροί*, utique ac Medicus rationalis de morte futura pronuntiare poterunt, prolixa solùm & longa experientia conformati: causas autem, cur hæc vel illa signa mortem ægro indicent

indigent futuram reddere quia ignorant, similes videntur, credulis istis Astrologiæ cultoribus, qui ex hac vel illa constellatione, hæc vel illâ planetarum conjuncturâ ac aspectibus, insignes & tempestatum, & temporum & rerum præfagiunt mutationes: qui tamen insufficientibus suffulti rationibus sæpè totò cœlò in suis errant prognosticis.

IV. *Ut, cognitis & pensatis omnibus, non statim & rotundè mortis efferat prognosticon. Helmontii quidem de tempor. num. 52 p. m. 602. sententia est: Nusquam crisin esse: & Medicum artis suæ gnarum morbum ante criseos expectationem removere posse. In morbis tamen acutis & febribus signa concoctionis & crises respicere & observare non leve à prædictionem nostram conferet momentum. Sic & in morbis chronicis probè examinata viscerum constitutio, statu & *αἰσθησι* naturali notabilem secessum faciens de periculò vitæ imminente confirmabit medicum, e.g. in cachexi hydrope, quartana & aliis.*

CAPUT IV.

Signa lethality à facultatibus læsis.

Summam totius præfagationis in morituris convaliturisq; esse quoties vis morbi cum ægri facultate conferatur, oraculum est Galeni lib. 2. prognostic. t. 6. nobis relictum, quod ipsum etiam l. 3. de crifibus cap. 5. repetens tempus mortis statum, addidit ac elegans de onus portante simile apponit ac explicavit egregie: quod etiam Sennertus l. 3. Institut. med. p. 3. c. 4. ex eodem allegavit.

Res igitur tota eò redit, ut Medicus vires cum morbi vehementiâ conferat ac perpendat, an illæ usque ad statum & tum in ipso quoque perdurare possint. Hoc enim tempus, uti supra cap. 2. jamdum innuimus, ubi natura & morbus maximam inter se decrevère pugnam, ac ultimam

9.
vitæ finem aut salutis certitudinem: si igitur vires suppe-
ant, ægotantem sive potius naturam morbum esse supera-
uram, sin minus eandem occubituram affirmandum.

Cognoscimus autem vires ac robur Naturæ respicien-
lo I. ad *Facultatem naturalem*. Nam animal nutritione opus
habet, quamdiu vivit, quæ absolutè est necessaria, undè cum
vitâ hæc pari passu ambulat. Per nutritionem enim partes
& quicquid indies iis absumitur, restaurantur, hocque ipso
motu corpus conservatur. Necessarius proinde est alimen-
torum appetitus, qui præter rationem sublatus, nunquam
in detrimentum animalis cedere potest. Sic plurimos
vidimus mortuos dominantibus vernali præteriti anni
tempore variolis ac morbillis, quos tenebat esculentorum
& potulentorum præter aquam crudam averfatio. Similiter
signa lethalia huc spectantia suppeditabunt marasmus, a-
phasia, singultus, lienteria, dysenteria, urinæ stercorisq; in-
voluntarius exitus &c.

II. *Facultatem vitalem*, & in hac respirationem & pulsum.
*spiratio enim sine vita non est, nec vita sine spiratione, & semper, dum
vixit animal, spirat, etiam si non spirare videatur, verba sunt Cra-
nis l. 1. Consil. 5. longe verissima.* Flammula enim vitæ
ostrea per respirationem accensa ventilatur continuo; un-
de si difficulter æger spirat, periculum vitæ ipsi imminere,
si id pro ratione morbi fiat, certum est: si plane non, ne-
que vivus perhiberi potest.

Pulsus quoque certissimum facultatis labascentis signum
habet. Cum enim arteriæ omnes inter se & cor eandem
habent pulsandi rationem, teste Galeno in libello de pulsib. ad Ty-
berium. Cor autem focus sit vitalitatis & vivifici nectaris, ex in-
ter quoque optima mortis futuræ signa depromi poterunt:
certissimum autem animalis interitum notat, pulsus maxi-
me debilis, aut in febribus continuis & malignis, debilis ac
remissus, ubi mors in propinquo esse solet; id quod ipsi
experiti sumus grassantibus præterlapsò autumnali ac hie-
mali tempore in districtu Königsbergensi febrim Hunga-
ricam & petechialibus. Reliqua pulsus signa non adeò certa
sunt,

sunt, imò interdum ex hisce planè nullum formare possimus certum prognosticon. Sic in apoplecticis validus sat ac plenus adest, cum tamen hi sint quasi ipsius vivæ mortis imagines.

Ita fallax sæpè pulsus est, ut in prognosi decipiat eruditum etiam medicum. Nilominus tamen hæc Facultas ex tribus illis, quibus animal gubernatur, omnium potissima manet, quod vel sola ad mortis prædictionem signa sufficientia nonnunquam suppeditet, à reliquis verò duabus talia non expectari debeant.

III. *Facultatem animalem* i. e. sensum & motum :

his enim, si benè se habeant, optimum de ægro ferri potest iudicium, autor est *Hippocrates 2. aphor. 33.* In quovis morbo, inquiens, valere rationem recteque se habere ad ea, quæ offeruntur, bonum: contra verò habere se, malum. Sic v. febri ardente laborare ac non sitire, pessimum ac lethale signum exhibet: mentem enim laborare insigniter significat. Porrò circa hanc facultatem occurrentia signa lethalia delatantur, si æger mente excidat, deliret, convellatur, oculis pertis vel semiclausis dormiat, fixis intueatur, ore semper patet, (nisi hæc more fiant;) si frustra venetur, de pariete perleas detrahat, festucas colligat, perpetua jactatione corpus fatiget, è lectò se projiciat sine pudore, si torvum videat, si vitum altè ducat, alium locum appetat, & quæ sunt alia.

Ratione motus porrò hic in specie attingendum esse præstatamur decubitus, qui quo naturali proximior, eo meliorem semper de morbi eventu spem concipere possumus. Qualis autem esse debeat, tradit sæpe jam laudatus artis nostræ Parens *Prognost. c. 5.* Cubantem offendi ægrum à Medico oportet in latus dextrum vel sinistrum, ac manus, cervicem ac crura paululum reducta habentem, & omne corpus modice positum: ita enim plerique benevolentium cubant, ita cubare, ut sani solent, saluberrimum: quemadmodum enim corpus labore fessum, dum quietem per somnum capere, ac membra ad futuri diei labores obeundos iterum laborare ac paria habere vult, non ita extendi amat, ut rigidum quasi totum jaceat: sic enim omnia membra delassata

tur magis: sed omnino & ut plurimum secundum divini Sen-
nis nostri præceptum se gerit aut saltem gerere debet: ita
quoque, hæc in ægrotantibus ut fiant, necesse est: & tunc to-
tum corpus adhuc bene gubernari, exinde colligi potest, ac
robur validum satis adesse ad debellandum hostem, licet in-
fensissimum.

Hoc ipsum verò non omnibus in genere applicari pot-
est individuus, (quod & de pluribus aliis dictum volumus)
liquidem nonnulli à teneris vel natura assuefacti decumbunt
v. g. brachiis & manibus supra caput conclusis: qui posi-
tus laudabilis quidem non est: muscoli enim extendentes
hoc modo non quiescunt: interim tamen cum consueta
longo tempore etiam deteriora, insuetis minus molesta esse
soleant, 2. aphor. 50. id ipsum etiam si forsan talis ægrotaret,
nullum cujuscunque tandem prognostici præbet indicium.

In latus autem decubuisse ægrotantes ut plurimum bo-
num: indicat enim musculorum robur: nisi forsan loci affe-
cti natura prohibeat, uti v. g. fit in pleuritide. Videmus
etiam apoplecticos neutrum in latus decumbere posse, quo-
iam muscoli sunt resoluti, ideoque etiam truncorum ad in-
car in terram & dorsum cadunt, nulloque modo ad fur-
endum malo hoc positu apti redduntur.

Soliti hæctenus sumus in praxi clinica advertere, an æ-
rotantes lateri aut incumbant, aut saltem incumbere pos-
sint: si hoc bene exequi possunt, ac sese haud difficulter, aut
sine adstantium opera ac auxilio singulari erigere, bona sem-
per sperare jubemus.

CAPUT V.

Prognosis lethalis desumta ab ipsò morbò.

Dicti sunt fontes, ex quibus signa de virium ægrotan-
tis constantia desumuntur: cum autem hæc per se ni-
hil certi concludant, nisi comparentur cum morbo

ipsô, omnino dicendum nunc erit quomodo morbus mortis indicia & prognosin manifestet.

Considerandus autem hic I. Ratione *speciei suae*. Sic lethales sunt pestis & morbi venenati, inflammationes in viscerum principalium graviores, cerebri, hepatis, pulmonum, uteri &c.

II. Ratione *magnitudinis*: duplici autem in primis modo morbus magnus dicitur (a) *per se*, quatenus causam gravem habet conjunctam & membrum principale occupat; tales sunt morbi nonnulli jam nominati; (b) *per accidens*, causa quidem non adeo gravis, interim tamen principale liquod membrum intimius affligat, e. g. vulnus cordi, cerebro, hepati, vasis aliorum viscerum majoribus &c. infestum.

III. Ratione *motus*: in quo censu potissimum sunt morbi acuti, qui tempora sua velociter, vehementer ac cito percurrere solent. Hoc autem summo cum periculo, imo vitæ ipsius fieri innuit *aphor. 52. l. 2. πᾶν γὰρ τὸ πολὺ τῆ φύσεως πλεονέκτιον. Omne nimium, pronuntiando, natura inimicum*: paulatim verò quod fit, tutum esse.

IV Ratione *complicationis*: quando nimirum morbo gravius alius gravior jungitur: sic enim vires à priore exhaustæ alteri ferendo aut vincendo, vix pares existunt: aut etiam si materia morbifica a parte ignobiliore transfertur ad nobiliorem argumento *aphorism. 11. sect. 7. A pleuritide peripneumonia malum*.

Ex hisce igitur omnibus & quibuscunque in morbo occurrentibus facta comparatione cum viribus ægrotantis facile formari prognosis vitæque terminus prædici poterit: exemplis rem declarabimus.

Fœmina puerpera in ipso difficiliore puerperio purpurâ correpta malignâ, statim ab enixo infantulo domestica hæc & illa, quæ ἀνοία planè erant, faciendâ imperaverat: miserunt potius, nihil mali expectantes, sed omnia in partem difficiliorem rejicientes & negligentes; nihilo tamen min

malig

malignitas latitans sese efflorescentiis mox rubris, flavis
 rox ac lividis, parum durantibus, prodidit. Quinto de-
 um die, cum vires simul & semel erant fractæ, tardè nimis
 morte ferè præfente ad eandem vocati pulsus deprehen-
 ebamus celeres ac debiles, ipsam verò ægrotantem fero-
 ter de auxilio nos alloquentem, verba tamen vix percepti-
 lia proferentem. Membra in super superiora convulsio-
 bus tangi observabantur, simulque manibus errabundis
 oculos legere ac lectum, quò integebatur, obvolvere incipie-
 at spiritumque altè satis ducebat: mortis futuræ infallibi-
 a signa. Precibus tamen adstantium ipsorumque cogna-
 rum satisfacturi unam alteramque propinavimus dosin
 incturæ bezoardicæ; & momentaneè cutis tota maculis
 florescebat rubris, paulò post lividis factis, recedentibus
 men. Vocati iterum longè pejorem deprehendimus sta-
 m & mortem imminentem. Relicta devotioni sacerdotis
 suspiriis adstantium, bihorio elapsò vitam cum morte
 immutavit.

In chronicis verò morbis, antequam signa lethalitatis
 illigamus, unicè ad viscerum interiorum constitutionem,
 supra innuimus, respiciendum est; quâ sine frustrane-
 ac nullam planè in his Medicus aut spem, aut prædictio-
 m mortis facere potest.

Sic hydrops alius citò satis mortem accelerat, qui à va-
 lymphaticis in hepate aut erosis, aut copia humoris di-
 eratis dependet. Rotundè his divinus Senex mortem
 edicit *aphor. 56. sect. 7. Quibus jecur aqua refertum eruperit in
 ventum, iis venter aqua repletur, atq; moriuntur.* Et quibus hâc
 ione mors accidit, plerumque sub totius morbi decursu
 nè se habent, aut exterius vivido colore semper sunt præ-
 i, ut Jovem lapidemque jures, eos non adeò ægrotare,
 tam facilè interituros esse, cum tamen sæpiùs stertore
 am prævio expirent. Novimus talismodi exempla plu-
 a, in primis verò notavimus in viro primario, qui vespe-
 etus ac fani instar, hydropicus tamen, mensæ accum-
 s, mediâ nocte stertore correptus, brevi horarum inter-

vallo spiritum dimittere cogebatur. Apertò cadavere j
cur pure refertum & in frustra dissolutum præter alia consp
 ciebatur.

Lentus verò fit ad mortẽ transitus, quando ex cachexia
 riginem ducit, qualiter bibonibus accidit; quos plerumq; tri
 manent illa flagella; apoplexia, hydrops & arthritis; un
 in prædicendo quoque respectus ad hæc haberi poterit.
 Fit tamen sæpiusculè, ut, licet de vitâ actum esse videatur,
 citra sanationis intentionem salus eveniat hydropicis. I
 de hydropico notat *Wierus in observat. & l. 3. de prestig. demo*
cap. 3. laborasse quendam Romæ per sat longum tempo
 spatium hydrope, uxor autem hujus, sumptuum inprin
 pertæsa, ut eundem ex hoc in alium mundum commigra
 faceret, propinat ipsi pulverem bufonis usti, cumque hoc
 potu ingentem lotii quantitatem redderet, ipsa mox fine
 vitæ futurum putabat: exhibebat igitur & aliam dosin, q
 citiùs miseriam suam absolvat: sed exoneratus ille dea
 per vesicam serosa colluvie præter conjugis spem & exs
 tationem, pristinam recuperavit sanitatem.

Sic etiam de Jafone Pheræo referunt *Plin. l. 7. c. 50. Va*
Max. l. 1. c. 61. quod cum vomicæ morbo laborasset, despe
 tum fuisse habitum à Medicis; ipse verò quò mortem cit
 sibi accersat, in aciem progressus, ubi vulneratò pectore,
 que sic effluxo pure è pulmonis tuberculo, sanus evasit.

Citiorẽ longè, imò citissimam affectus chronici r
 lestissimi podagræ nimirum curationem refert *Bruno Se*
lius in libro de morbis incurabilibus: In Germaniæ quodam
 pido ad Neccarim sito accidisse, ut podagricus quidam
 angiportum à servis in sella delatus obviam haberet urfi
 incitato cursu irâque frementem, elapsus scilicet è vine
 & à persequentibus irritatum, ibi præ metu aufugienti
 servis, ipse quoque podagricus consternatus vires sul
 ex terrore & consternatione sumsit, inque pedes se conje
 quibus antea nullo modo poterat uti, idque convalescen
 suæ principium habuit. Plures casus ab *Helmontio in l.*
de ort. imaginat. morb. & de morb. sede in anim. sensit. ac passi

observationum scriptoribus reperibiles, sicco, quod ajunt, de præterimus.

Sicuti autem hæc in subjectis viscerum principaliorum scrasia quadam effatu digna notatis contigisse, facile olere possumus: ita licet absque hac talia evenerint, tantum men abest, ut à via ordinaria circa prædictiones in hisce subjectibus instituendas deflectamur, sed potius fixo pede, ratione inprimis & experientia confirmati, eidem insistamus.

CAPUT VI.

Augurium mortis à facie Hippocratica petitum.

Consideraverunt hæctenus Practici tanquam in compendio mortis instantis signa in *facie*, ab ipso Divino Senes nostro Autore dicta, *Hippocratica*, quæ ab ipso in *libro Prænotionum c. 2.* sequentem in modum depingitur: ut habeat æger *Nasum acutum, oculos concavos, tempora lapsa, aures frigidæ contractasque ac hujus lobos inversos, circa frontem duram, tensam ac aridam, colorem totius faciei viridem ac nigrum.*

Omnia verò in pictura hujus faciei dicta, cum partim naturaliter in homine ita sese habeant, partim per morbos venenicos ζωτικὸν δὲν δὲ, vividum colorem cum substantia corporis nostri ac spiritibus absumentes, talia reddi queant, ipsa laudati Autoris hujus, quam mox ibidem subjungit, tela nullibi applicanda veniunt, quàm in morbis acutis eorum principio.

Eruemus ordine itaque signorum horum causas, ubi non se sistit *Nasus acutus*, qui cum duplici modo talis auferri possit: *naturali*, quo tamen & ipsis Physiognomis nihil: ita inprimis p. n. ac per morbum talis redditus Medicis vitiosus quid portendit; arguit enim (1.) summa Natu-
tam

ram indigere ope, ita ut ab extremis ac iis partibus, quæ sanguine & spiritu suo, quo aliàs paucò dotata sunt, parum auxilii afferre possunt, hos ad interiora revocare necesse habet, cumque (2) hic aliàs parum de carnosa participet substantia, tanto citius sanguine & spiritibus intro sese recipientibus cutis refrigerata contrahitur. (3) Calorem internum intensum satis partes confumere ac exficcare illud quod adhuc spatia inter cutem & cartilaginem hic explebit humidum: unde non potest non talismodi acuminata redi figura, quæ postea quasi emortua de interioribus periculum iudicium ac exitiale suppeditat prognosticum.

Cum oculi naturaliter constituti figura sua rotundæ extus parum protuberent, per arterias carotidas copiosissime satis, tunicas eorum perreptantes, nutriantur ac spiritu vitalem accipiant: per primum nervorum par verò magis spirituum animalium copia ipsis afferatur: quæ profectò omnia eos aptos satis reddunt, ad spatium ipsis assignatum commodè explendum ac figuram retinendam. Si igitur cavantur, ignem plus quàm Vesuvianum in corpore detescere, ac eorum humidum ac pinguedinem cum carne nesculosa quibus ad motus continuò edendos egebant copiosissime ab illo absumi ac spiritus dissipari, manifestatur: unde non mirum eos concidere ac minus hoc modo adimplentes spatium *concavos* reddi: deinde quoque per mortuam violentiam, quâ Natura infestatur, spiritus ac sanguis interiora revocantur, atque sic reliqua membra, cum in pellendo hoste quoque occupata sint, nutritioni minus care possunt: hi autem nihil amplius pro nutritione accedentes contabescunt, ac cavi fiunt. Cum igitur prout observantur, ita totum corpus valere *6. epidem. comm. 1. t. 28.* intuetur, extremè hinc organi hujus nobilissimi structuram vitam esse totumque corpus ruinam minari, meritò concluditur.

Præter jam dicta porrò mortem in propinquo effluantur *tempora collapsa*: intelligitur autem per hæc mulus hic loci situs *Crotaphites* ab ipsis dictus, qui validè ca-

is est, ac facile naturali sua prominentia in laterali capitis arte una cum arteriarum carotidum ramis satis insignibus, nutritionem ac vitam ei largientibus conspectui sese offert. Ex hujus igitur imminutione ac subsidentia quasi facile conjicitur, tantum naturam pati conflictum, ut etiam in hoc sustinendo omnia vitalitatis elementa, sanguinem ac spiritus impendat, atque sic à partibus, quæ aliàs non facile contracturam horum patiuntur, omnia auferat & exhauriat: certissimum fanè Naturæ occubituræ signum.

Ad faciem hanc ulterius depingendam faciunt *aures frigida ac contractæ*: per eas autem significatur pars illarum externa, auricula dicta: quoniam vero substantiâ fere eâdem cum naso gaudeat, easdem quoque in morte prædicenda agnoscat causas, paulò ante recensitas, quibus iterum enarrandis nunc merito supersedemus: quoad contracturam, erò hujus addimus, exiccationem ab igneo calore fieri ac ab hac convulsionem quasi, unde etiam lobus sive infima ejus auriculæ pars ob nervi versus suum principium contractionem inversa ac retorta esse visitur.

Optime fanè temporum figuram, mortem indicantem, excepisset circa frontem dura, tensa ac arida cutis: siquidem vasa ipsis sunt communia, unde illis læsis ac refrigeratis non potest non idem quoque circa hanc consequi. Phænomena autem hæc circa eandem occurrentia optime explicantur per stricturam ac contracturam fibrarum, quibus ob connexum hîc loci panniculum carnosum plurimis iisque validis gaudet, ac propterea etiam in statu naturali moveri potest: oritur autem illa à caloris ac spirituum intus avocatorum absentia, quibus ablatis fibræ contrahuntur, & sic cutis, quæ aliàs ob mollitiem ac blandum colorem tactum suaviter afficiebat, jam dura sentitur, arida tensa: quod ipsum interdum non hic solummodo, sed toto corpore quoque contingere solet, ut etiam Hippocratis talis modi sine sudore mori *f. 5. aphor. 7.* annotaverit.

Sed cum qualis humorum status in corpore, in cute ali-

às efflorescere soleat, ita pessimi indicii erit color inprimis in facie luridus, sive viridis ac niger, quo tamen facies hæc nostra dicta etiam tingi toto die videmus. Nam floridus ac vividus aliàs color hic ob cutis teneritatem, carnem ac vas sanguiflua copiosè subjacentia commode nostro sese sistit aspectui ab humoribus ad interiora repentibus ac in conflictu microcosmico impensis perditur, ac hinc cadavero fuit hic exitiali sanè cum prognostico relinquitur: Sicut etiam videmus partes sphacelo correptas ad *νεκρωσιον* tendentes colorem nigrum tristi satis cum spectaculo nobis quotidie exhibere: imò ut plurimum etiam color hic ex viridi nigrescens summam humorum corruptionem, ac miasmata venenata ipsos conjuncta esse, certo indicare solet, uti *Galenus lib. 5. de loc. aff. c. 7.* quempiam meminit à vipera demorsum cujus corpus talismodi colore infectum se vidisse testatur. eodem quoque de hoc colore sentit *Prosper Alpinus de prasagie da vit. & mort. egrotant. l. 5. c. 4.* De livido, inquit, & nigro colore quid dicemus? pessimos esse colores in morbis: cutis atque exitiales, qui non nisi à summo humorum putredine nascuntur, aut à calore extincto. Hoc igitur animæ instrumento ablato, hæc quoque corpus organicum deferere necessum habet; unde omnes actiones mox cessaturas ac mortem subsequituram fore, certo novimus ac prædicimus.

CAPUT VII.

Signa mortis futuræ ab Excretis ac Retentis, qualitatibus

item mutatis sumenda proponit.

Natura sanè nihil magis intendit, quàm conservati-
nem sui, unde & varia in corpore nostro constituta
viscera depuratoria ac excretoria, quæ heterogeneas
tates in assumptis corpori alendo ac conservando in-

tas fecernerent, ac eliminarent. Quodocunque igitur
 re, quæ excernuntur, ratione substantiæ, quantitatis, qua-
 tatis, temporis ac ipsius ægri euphoricæ peccant enormiter,
 mala ac exitialia signa exhibere solent.

Sit primo loco *urina*, quæ in morbis acutis ac febribus
 pessima præbet cruditatis ac concoctionis signa: unde *Cous*
7. 4. aphorism. 71. inquit. *Quibus die septimo futura est crisis, iis ur-*
ina rubram die quarto nubeculam habet: tenuis autem perseve-
 ns cruditatem denotat, & si alba simul naturæ imbecilli-
 tem: ruffa verò ac flava magnum in visceribus incendium:
 nam illa in hydrope detentis exitiale semper præbet pro-
 nosticon, siquidem serum omne ferè in ventris cavitatem
 illare notat, ita ut illud, quod in pauca quantitate ordina-
 tas vias transit, nimium tingatur: pinguedo instar telæ a-
 nearum supernatans colliquationem ab intenso calore:
 turbidæ permanentes naturam succumbere ac materiam
 orbificam non subigere posse: nigra in primis graveolentes
 (nisi ab assumptis tales reddita) ob summam humorum pu-
 tridinem pessimi sunt indicia, ita ut etiam *Galenus l. 1. de crisi-*
c. 12. inquit: Pessima est tota denigrata, adeo ut nemi-
 um unquam servatum viderim ex iis, qui talem urinam
 inxerunt: pauca verò, assumptis quantitate non respon-
 dens, aut à calore intensissimo humidum absumi, aut ob
 viri violentiam naturam ita debilitari, ut officio suo mi-
 sere ritè defungi queat: idque tantò magis, si planè suppri-
 mitur, aut præter voluntatem emittatur: sedimenta hujus
 probis similia, aut squamosa & furfuracea maxime da-
 mantur ab *Hippocrate 2. Prognost. t. 28.* exemplo Sileni, qui
 nisi spatio dierum quadraginta fuit servatus.

Excrementa alvi simul vitiosè se habentia, citius exitium af-
 fectus indicant. Nimirum quando aut sincera, aut nigra, liqui-
 da ac graveolentia sunt, quando in nimia vel parca quanti-
 tate, imò nesciis ac non recordantibus elabuntur, atque
 absque coctione prægressa aut subsequa ægri euphoria
 non, mali semper ac exitialis quid portendunt, naturamq;

in operibus suis planè aberrare ac facultatem exsolutam esse confirmant, exemplo dyfenterix malignæ, fluxus epatici & Vomitus in morbis, si turgentes in primis viis prave humores evacuent, quod ex ægri euphoria patet, ac à natura tales instituuntur, quique habent signa coctionis progressæ, verbo: *critici*, semper boni sunt: si verò promiscue obveniant non levatò corpore, humores pravi rejiciantur, imò ipsamet excrementa, quod in morbo istò à Medicis *miserere mei* dicto contingit, mortis signa præbent non contemnenda.

Sudores nimii, sine ægrotantis euphoria contingent resolutionem virium, ac *frigidi* mortem instare denuntiant sicut etiam *hemorrhagia* symptomaticæ paucæ, diebus imperfectè criticis venientes in utroque sexu, ac uteri in quiore, nunquam bono cum omine fiunt, sed semper suspectæ esse debent, ac imprimis in febribus malignis ubi frequentius accidunt resolutivæ, quibus mors acceleratur, sie *blut sich zu tode*.

Excretiones per sputum in morbis thoracicis ac acutis, v. pleuritide exquisita, febribus continuis ac malignis non levem in prognosi vim obtinent: & in pleuritide quidem sputum primò cruentum deinde album, coctum magis, le ac æquale succedat, sanè reliqua non reformidamus symptomata licet graviora: imò horum, ut & phthysicorum unica salus in hac excretionem consistit; quâ suppressâ periculum longè majus, imò interitum ipsum indicat.

Quod denique attinet qualitates mutatas, præcipua præcedente capite enucleatæ sunt; quibus hîc exitiales semper illam prædictionem, à frigore desumptam, adjungimus; quâ de *Hippocrates aphor. 1 sect. 7*. In febribus intermittentibus, si exteriora algent, interiora verò uruntur, ac moriuntur ægri, absolute lethale esse pronuntiat: ac *Helmontius*

Blas. human. §. 25 p. m. 176. Est nimirum, inquit, frigus in nobis mortis indicium, quia comes.

CAPITULUM

CAPUT VIII.

Modum prædictionis mortiferæ tradit.

Cognitis licet signis certissimis futuri ægrotantis interitus, non tamen promiscuè omnibus prædictio facienda erit effato Præceptoris nostri fidelissimi ac Promotoris studiorum nostrorum insignis, Excellentissimi Dn. D. *Marci Mappi*, in alma Argentinensium Universitate t. t. theoretices Professoris celeberrimi, in disputationis medic. 36. de sign. 4. tb. 6. *Medicus ægrotanti mortis prægium vix rotundo ore efferre debet.* Hoc ipsum pristinis seculis communis Medicorum moris fuisse memoriæ requirit optimus eloquentiæ parens, *Cicero lib. 2. de Divinat.* Loc homines probi, *inquit*, non faciunt, ut amicis impenentes calamitates prædicant, quas illi effugere nullo modo possint, aut Medici quanquam sæpè intelligant, tamen nunquam ægro dicunt, illo morbo eos morituros.

Non tamen abs re aut commodo erit, ægrotanti imio, qui nullam æternæ suæ salutis curam habere vult, sed hic mundo totus quasi coactus valedicere, Medicum aut distantes mortis certitudinem ex circumstantiarum multitudine indicere, ut animæ suæ, ceu thesauri pretiosissimi, salvandæ rationem inire citius moveatur.

Igitur pro ratione circumstantiarum, tum à morbô insô, tum ab ægrotantibus ipsis desumptarum vel indicare mortem, vel parcere humanæ infirmitati potest Medicus, qui corporis tuendi gratia adest, ne consternationis animi causa fiat, quæ in vitæ detrimentum redundet, ut habet *Cruno Seidelius in libr. de morb. incurabil.* & ob causas jam allegatas ferè nunquam Medicus ægrotanti dicat: *Morieris.*

Neque etiam in hoc prædicendi modo illa respicimus

medicamenta, quibus nonnulli student agonizantibus jam aegris, vitam prolongare. Cum verò inter hæc aurum potabile quasi primas obtineat, idem verò vix tanti putamus ac hujus proferunt studiosi; sed potius cum accuratissimo Dn. Ludovici, in *pharmacia pag. 99.* & paulo infra *p. n. 293. Satius esse putamus è Medicamentis aurum, quàm ex auro medicamenta Practicos facere.* Quin multos sanè diutiùs superstites fore judicamus, si modum aurum potabile, aut comestibile quoque conficiendi aut ignorarent planè, aut saltim intermitterent, hoc est, assiduis potationibus & commesticationibus luculentam vitalitatis flammulam non obruerent ac planè tandem supprimi ansam darent.

Cæterum nullam artem cum Langio in *epist. 79. l. 1.* (quæ hanc in rem legi tota meretur) quantumvis Naturæ sit auxiliatrix, præstare posse putamus, nec ullum Medicum suis medicamentis, ut naturalis vitæ periodus ultra suæ latitudinis limites prorogetur: primigeniam enim individui temperaturam, veteri abolita restituere, est impossibile, licet omnino Medicus juvare possit, ut calor & humidum, vitæ illa elementa, usque ad naturalem vitæ periodum perdurent, ut docet pars medicinx *μεγρομικη* dicta, *senum nim. valetudinis providens*, definiente eandem hoc modo Galeno *lib. 5. methodi medend. c. 4. & l. de Marasm. c. 5.*

CAPUT IX.

Necessitatem ac usum hujus prædictionis in praxi ostendit.

Non opus sane fuisset tam anxie hætenus occupato esse in signis prædictionis mortiferæ, imò nec modo ipso efferendo, nisi aliquis in Medicum, Practicum imprimis resultet usus, isque proficiuus maxime.

Cum

Cum autem varius is sit ac multiplex, potiores, si non omnes sub duplici numero commodè comprehendi poterint: quorum prior efficit, ut sic confidentius ægri curæ suæ committant; quatenus nimirum credunt, affectum ab se rectè cognitum: quod dudum jam novit ac annotavit Hippocrates prognost. c. 1. inquit: *Medicum uti providentia, uti tibi videtur, optimum;* ac porro: *Medicus prædicens coram ægro præsentia & futura, quæque infirmi omittunt enarrans, creditur assere ægri conditionem: hinc audent homines, magis se credere medico.* Quantum autem Medico intersit, ut ægrotantes curæ suæ se committentes, ipsi in hac confidant, optimè novit, qui hæc in praxi felici maximo cum commodo & gaudio toto die experiuntur: famam enim sibi hæc ipsa concipere potest bonam, quæ deinceps cætera Medici requisita, si non semper prout debent, adsint aut adesse possint, redemptioque laudatissima: hæc autem si minus bona, Fama malum erit, quo non velocius ullum.

Posterior est, quatenus sæpe Medicus tristis eventus prædictione suspicionem criminis à se amoliri potest. In aliis enim, quæ Medico obtingere possunt, mala, hoc maximum quoque est, quod suspicionem, imò & accusationem cædis interdum incurrat. Sic novimus Medicum dominum, qui paucos ante annos cædis fœminæ cujusdam curabatur: sed maximè cum laude postmodum à variis medicæ artis Facultatibus, quas in consilium vocaverat, ab ipso crimine ob curationem methodicè institutam abestabatur.

CAPUT X.

Abusum exprobrat ac contemnit.

cut quavis in re quò majore usus laude dignandus, eo reveriore abusus reprehensione ac vituperio afficiendus

us sit: ita hic imprimis fieri debere patebit ex sequen-
bus.

Cum enim res ipsa, qua de agitur, summæ dignita-
tis sit: vitæ enim præstantia, me quoque tacente, cuilibet
oculum patet, ideoque nec temerè cum hac ludendum: si
præstantissimus hic naturæ thesaurus summo in pretio, se-
per habendus, nec ejus fines nisi certis præsentibus signis
urgente necessitate indicendus.

Male, imò pessimè hîc sese gerunt Medici nonnulli
Præctici, qui exhibitis forsitan medicamentis sat convenien-
tibus ægrotorum affectui, aut suo saltem judicio suscipi-
entibus læsionem aliquam visceris, cacochymiam & humorum
pravorum in corpore abundantiam, aut si in morbis acutis
magno cum impetu statim omnia ingruunt symptomata
mox etiam de morte pronuntiare solent: cum tamen in
mis ratione posterioris contra datam *divini Senis* regulam
phor. 19. lib. 2. impingant. Ubi in morbis acutis non om-
no certos salutis ac mortis prædictiones asserit; quod fa-
ctus quoque inculcatum nobis meminimus à *Magnifico D.*
Johanne Alberto Sebizio, Præctico olim, Anatomie, Botanice
Chirurgie in alma Argentinensium P. P. celeberrimo, Præ-
ceptore ac Promotore studiorum nostrorum æternum ob-
servando, *ὄν ἐν ἀγίοις*, qui exemplum Præctici cujusdam
dem, felicissimi aliàs, non sine cautelâ in *Collegio Patolog.*
Præctico circa hanc materiam adducebat.

Hic enim grassante ibidem ante annos aliquot mo-
dicato, Hungarico, juvenes ut plurimum, viros floridæ æ-
tatis, ac ænopotas invadente, ob maximam symptomatum
vehementiam nullis non ferè hoc morbo laborantibus non
tem prædixerat: inde verò cum plurimi reconvalescere
non minimam postea in praxi ob diffidentiam experiebat
jacturam.

Neque porrò omni vacant culpâ, qui ægrotantes quæ-
tidianâ de salute recuperandâ spe quasi nutriunt, cum
men nec morbum, nec aliquod hujus symptomata remittit
se

tiant: Sic enim artem suam nobilissimam, varia ignomi-
ac incertitudinis labe contaminant, ac seipfos tanquam
us ignaros prodere solent: unde medium hîc tenuere
ti.

Silentio etiam hîc præterire vix fas esset duos adhuc,
in medica arte & hujus apud ministros inprimis occur-
solent, mortis prædicendæ modos.

Inepte satis, communissimè tamen, Chirurghi, balneato-
verbo, barbitonfores, ægrotantes suos, quasi jam mori-
dos tractare suscipiunt, sie nehmen die Patienten vor Do-
n.

Experimur etiam eos promiscuè in vulnere non nihil
undiore, luxatione aut fructura non rite curata, excisio-
licujus excrescentiæ in parte utcunque ignobili, si in pri-
symptomata quædam naturæ affectus convenientia se-
focient, statim etiam suam mortis prædicendæ formu-
afferre, ut risu interdum potius, quàm reprehensione,
i sint: interim tamen monendi, ut à frivolo hoc mor-
ræfagiendæ modo abstineant, ne nobilem hanc Medici-
partem crassissimis ignorantia nævis amplius conspur-

Si verò ex certis circumstantiis animadvertunt vul-
esse lethalia, qualia *apbor. 18. sect. 6.* ab Hippocrate enu-
ntur: pertusa, *inquiente*, perfectave (scil. profundius)
a, cerebro, corde, septo transverso, tenui quoquam in-
no, ventriculo, jecore, lethale est, quæ etiam passim ac-
xius Chirurgorum doctiorum libellis inserta leguntur,
vetat, rotundè in his mortem prædicere? in luxationi-
erò, excisionibus, abscissionibus partium, quarumcun-
andem periculum indicare?

Cum verò Medicorum, inprimis quibus salus corpo-
populi à Magistratu supremo demandata est, intersit,
ufas quoscunque in detrimentum populi tendentes à
iis hisce ac aliis medicinæ impostoribus jamdum intro-
& quotidie adhuc irrepentes, è medio, quantum in-
st, præcipiente id ipsum *Langio in prolog. lib. 1. epistolar.*

it. lib. c. epistol. XI. p. m. 42. ita etiam eos hic brevibus co-
xiffe sufficiat, præcipuè cum, si omnes eorum loquend-
eptas formulas, circa hanc materiam occurrentes veli
examinare, non facile nobis inveniendus esset

F I N I S.

Non minimum decus est Medici, prognostica
signa
si sciat in morbis, pensitet atque benè
Hanc Te nosse artem Tua dissertatio præ-
Mi SCHNETTERE, docet: gratulor hisce
Ausibus. Hinc summos jam nancisceris honores,
ac Phœbus solvet præmia digna Tibi.

*Nobilissimo Dno Doctorando gratulabundus
adpos.*

Rudolfus Wilhelmus Crausius D.

Agrum depositum fore qui prædicere novit,
quiq; evasurum, clarus is est medicus.
Et curare etenim par est, & corpora nosse,
ut præstò possint viribus esse suis.

*Tu benè prædicens curas feliciter agros,
unde Tibi veniunt præmia, fama, decus.*

Affectus & gratulationis ergo
scribeb.

Georg. Wolffg. VVedelii

Hic labor est, SCHNETTERE, tuus, qui digna mere
præmia Doctoris. Prosperet hæc DEU.

*Nobilissimo Dno Doctorando de optimè mer-
honoribus gratulatur*

PRÆSE

V I R O

Nobilissimo ac Præclarissimo

Domino

JOHANNI CHRISTO-
PHORO SCHNETTERO,

Poliatro atque Eparchiatro Held-
burgensi laudatissimo,

*Amico & Compatri meo Hono-
ratisimo,*

pro

DOCTORIS MEDICI

CORONA

Haut ambigue certanti

S. P. D.

TE, SCHNETTERE! fatum claro de sanguine,
celso

Inter Doctores doctum ductumve, probatum
Magnis post patriæ Patribus, Heldburgica Tempe
Abs Ducis Excelsi tunc mente manuque subire,
Profliges morbos, jussum, mox Vota benigna
Undique contuitum, tandem quoque prospera Fata
Nunc hic, nunc illic expertum, dante Jehovah,
Dicturæ Cathedræ DOCTOREM fidere fausto
Acclamo breviter: FELICITER OMNIA CEDANT!

Theodoricus Treuner, M. Pastor
& Superintendens Heldburgensis.

Arguit

Rguit interdum dubiæ prædictio mortis
 Judicium præcept & rationis inops.
 Dum sibi præsumens Medicus prædicere mor-
 tem,

Sæpe perit citiùs, quàm moribundus obit.
 Ast SCHNETTERE docens, quæ sit prædictio vera,
 Judicii prodis lucida signa tui.
 Hinc Te vera manet Phœbi prædictio: Vives,
 Atque artis medicæ DOCTOR acutus eris.

Boni ominis & adfectus ergò ita præclamat

Andreas Dürfeldt / præfectus
 in Heldburg.

PRædicunt mortem certò peccata futuram,
 Ast horam certò nemo notare potest.
 Porrò Genethliacus præfinit tempus ab astris;
 Sed fallit profans, fallitur ipse simul.
 Arte necem Medicus, morbum vitamque revelans
 Indiciis perstat, quæ proba sana puto.
 Hoc doctus noster SCHNETTERVS præstat abundè,
 Dum scandit cathedram dicere signa necis.
 Ausis perdignis adsit DEUS oro, rogoque,
 Ut captis porrò prospera fata creet.

*His Fautori suo summos in Facultate Medicâ hono-
 res adipiscendi abituro adesse voluit, debuit*

Laurentius Schuhmann / Diaconus Held-
 burgensis & filiæ Holtzhusanæ pastor.

F I N I S.

